

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 01.07.2019
Avaldamismärge: RT I, 19.03.2019, 3

Välja kuulutanud
Vabariigi President
07.03.2019 otsus nr 411

Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 20.02.2019

§ 1. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 69 lõike 4 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Süüdlasele määratud üldkasuliku töö tunnid võib kuni ühe neljandiku ulatuses lugeda kaetuks uue kuriteo toimepanemise riski vähendavates tegevustes osalemisega.”;

2) paragrahvi 76 lõiget 4 täiendatakse pärast sõna „ajal,” sõnadega „sealhulgas osalemist uue kuriteo toimepanemise riski vähendavates tegevustes või nõusolekut osaleda sellistes tegevustes käitumiskontrolli ajal.”;

3) paragrahvi 77 lõikes 1 asendatakse sõna „kolmkümmend” sõnadega „kakskümmend viis”;

4) paragrahvi 77 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna „aastat” sõnadega „, millest vähemalt kolmeks aastaks allutatakse süüdlane käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatud käitumiskontrollile”;

5) paragrahvi 77 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui süüdlane katseajal ei järgi kontrollnõudeid, ei täida talle pandud kohustusi või ei allu elektroonilisele valvele, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada või kohus määrata talle täiendavaid kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatule, pikendada käitumiskontrolli aega, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tähtaega, või pöörata karistuse täitmisele.”;

6) paragrahvi 87¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus võib kohaldada isiku suhtes pärast vangistuse ärakandmist käitumiskontrolli vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule, kui:

1) isikut on karistatud vähemalt kaheaastase vangistusega tahtliku kuriteo eest ning enne seda vähemalt üheaastase vangistusega tahtliku kuriteo eest või teda on karistatud vähemalt kaheaastase vangistusega käesoleva seadustiku 9. peatüki 1., 2., 6. või 7. jaos, 11. peatüki 2. jaos või 22. peatüki 1. või 4. jaos sätestatud tahtliku kuriteo eest või muus peatükis sätestatud tahtliku kuriteo eest, mille koosseisutunnus on vägivald kasutamine;

2) ta on ära kandnud mõistetud vangistuse täies ulatuses ja

3) arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid, süüdlase isikut, varasemat elukäiku ning käitumist karistuse kandmise ajal, samuti tema elutingimusi ja neid tagajärgi, mida võib süüdlasele kaasa tuua karistusjärgse käitumiskontrolli kohaldamine, on alust arvata, et ta võib toime panna uusi kuritegusid.

(2) Kohus kohaldab isiku suhtes pärast vangistuse ärakandmist käitumiskontrolli vastavalt käesoleva seadustiku §-s 75 sätestatule, kui:

1) isikut on karistatud käesoleva seadustiku 9. peatüki 1., 2., 6. või 7. jaos, 11. peatüki 2. jaos või 22. peatüki 1. või 4. jaos sätestatud tahtliku esimese astme kuriteo eest või muus peatükis sätestatud tahtliku esimese astme kuriteo eest, mille koosseisutunnus on vägivald kasutamine;

2) ta on ära kandnud mõistetud vangistuse täies ulatuses ja

3) teda on enne käesoleva lõike punktis 1 nimetatud kuriteo toimepanemist korduvalt karistatud samas punktis nimetatud kuriteo eest.

(3) Karistusjärgse käitumiskontrolli tähtjaks määratakse kuus kuud kuni kolm aastat. Kohus võib lühendada esialgselt määratud kuuekuulisest tähtjast pikemat tähtaega.

(4) Kui süüdlane ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi, võib kriminaalhooldusametnik teda kirjalikult hoiatada või kohus pikendada käitumiskontrolli tähtaega korraga kuni ühe aasta võrra või määrata talle täiendavaid kohustusi vastavalt käesoleva seadustiku § 75 lõikes 2 sätestatule.

(5) Kohus võib kergendada või tühistada süüdlasele käitumiskontrolli ajaks määratud kohustusi.

(6) Karistusjärgne käitumiskontroll lõpeb enne tähtaja möödumist, kui:

- 1) süüdlane asub vangistust kandma või ta paigutatakse psühhiaatrilisele sundravile või
- 2) talle kohaldatakse uuesti käitumiskontrolli vastavalt käesoleva seadustiku §-s 74 sätestatule.”;

7)paragrahvi 91 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „suunava” sõnadega „isiku poolt”;

8)paragrahvide 103, 125, 127, 157², 157³, 172, 182, 258, 291, 291¹ ja 318 senine tekst loetakse lõikeks 1 ning paragrahve täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

9)paragrahvi 114 lõiget 1 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

„9) isiku poolt, keda on varem korduvalt karistatud tahtliku esimese astme kuriteo eest, mille süüteoosseisu kuuluvaks tagajärjeks on raske tervisekahjustus, –”;

10)paragrahve 126 ja 320 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

11)paragrahvi 133 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „asetamise eest” sõnadega „majandusliku kasu saamise eesmärgil või ilma selleta”;

12)paragrahvi 133 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas paragrahvis või käesoleva seadustiku §-s 133¹, 133², 133³ või 175 sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

13)paragrahvi 133² täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas paragrahvis või käesoleva seadustiku §-s 133, 133¹, 133³ või 175 sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

14)paragrahvi 141 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Inimese tahte vastaselt temaga suguühtesse astumise eest vägivaldaga või ära kasutades tema seisundit, milles ta ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimumust aru saama, – karistatakse ühe- kuni kuueaastase vangistusega.”;

15)paragrahvi 141 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) kui see on toime pandud ära kasutades teo toimepanija poolt narkootilise või psühhotroopse aine abil kannatanule tekitatud seisundit, milles ta ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimumust aru saama,”;

16)paragrahvi 141 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud isik, keda on varem karistatud:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 sätestatud kuriteo eest;
- 2) käesoleva seadustiku § 141¹ lõike 2 punktis 6 sätestatud kuriteo eest või
- 3) vähemalt kahel korral tahtliku esimese astme kuriteo eest, mille süüteoosseisu kuuluvaks tagajärjeks on raske tervisekahjustus, – karistatakse kuue- kuni viieteistaastase või eluaegse vangistusega.”;

17)paragrahvi 141 lõikes 3 asendatakse sõna „Sama” sõnadega „Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2 või 2¹ sätestatud”;

18)seadustikku täiendatakse §-ga 141¹järgmises sõnastuses:

„§ 141¹. Tahtevastane sugulise iseloomuga tegu

(1) Inimese tahte vastaselt temaga sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest vägivallega või ära kasutades tema seisundit, milles ta ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimumust aru saama, ja kui puudub käesoleva seadustiku §-s 141 sätestatud süüteo koosseis, – karistatakse ühe- kuni viieaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest:

- 1) kui see on toime pandud noorema kui kaheksateistaastase isiku suhtes;
- 2) kui see on toime pandud grupi poolt;
- 3) kui sellega on tekitatud kannatanule raske tervisekahjustus;
- 4) kui sellega on põhjustatud kannatanu surm;
- 5) kui sellega on kannatanu viidud enesetapuni või selle katseni;
- 6) kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas jaos sätestatud kuriteo või
- 7) kui see on toime pandud ära kasutades teo toimepanija poolt narkootilise või psühhotroopse aine abil kannatanule tekitatud seisundit, milles ta ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimumust aru saama, – karistatakse kolme- kuni viieteistaastase vangistusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud isik, keda on varem karistatud:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 sätestatud kuriteo eest;
- 2) käesoleva seadustiku § 141 lõike 2 punktis 6 sätestatud kuriteo eest või
- 3) vähemalt kahel korral tahtliku esimese astme kuriteo eest, mille koosseisutunnus on vägivalga kasutamine, – karistatakse kolme- kuni viieteistaastase või eluaegse vangistusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2 või 3 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas jaos sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.

(6) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83²sätestatule.”;

19)paragrahvi 143 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas jaos sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

20)paragrahve 143²ja 145 täiendatakse lõikega 3¹järgmises sõnastuses:

„(3¹) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas jaos sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

21)paragrahvi 144 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas jaos sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

22)paragrahvi 145¹täiendatakse lõikega 4¹järgmises sõnastuses:

„(4¹) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas jaos sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

23)paragrahvi 155 lõikes 1 asendatakse sõnad „astuma või selle liikmeks olema sundimise või liikmeks astumise takistamise” sõnadega „kuulumise vabaduse rikkumise”;

24)paragrahvi 175 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 175. Inimkaubandus alaealise suhtes

(1) Noorema kui kaheksateistaastase isiku mõjutamise eest majandusliku kasu saamise eesmärgil või ilma selleta, et ta alustaks või jätkaks prostitutsiooniga või kuritegevusega tegelemist, tavapäratutel tingimustel töötamist, kerjamist või abielluks tahte vastaselt või astuks üles pornograafilises või erootilises etteastes

või teoses, kui puudub käesoleva seadustiku §-s 133 sätestatud süüteo koosseis, samuti noorema kui kaheksateistaastase isiku käesolevas paragrahvis nimetatud tegevusele muul viisil kaasaitamise eest – karistatakse kahe- kuni kümneaastase vangistusega.”;

25)paragrahvi 175 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas paragrahvis või käesoleva seadustiku §-s 133, 133¹, 133², 133³, 175¹, 178, 178¹või 179 sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

26)paragrahvi 178¹täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas paragrahvis või käesoleva seadustiku §-s 175, 175¹, 178 või 179 sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

27)paragrahvi 179 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud käesolevas paragrahvis või käesoleva seadustiku §-s 175, 175¹, 178 või 178¹sätestatud kuriteo eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

28)paragrahvi 183 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „samuti” sõnaga „ebaseaduslikult”;

29)paragrahvi 200 täiendatakse lõikega 3¹järgmises sõnastuses:

„(3¹) Käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo korral, kui see on toime pandud isiku poolt, keda on varem karistatud röövimise või tapmise eest seoses röövimisega või muul omakasu motiivil või väljapressimise eest, ei jäeta mõistetud karistust täielikult tingimisi kohaldamata.”;

30)paragrahvi 214 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

31)paragrahvide 222 ja 227 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „edasitoimetamise või” sõnaga „sellega”;

32)paragrahvide 264¹ja 282 senine tekst loetakse lõikeks 1 ning paragrahve täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.”;

33)paragrahvi 268 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

34)paragrahvi 310 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Prokuröri poolt teadvalt süütule isikule süüdistusakti koostamise, temaga kokkuleppemenetluses kokkuleppe sõlmimise või psühhiaatrilise sundravi kohaldamiseks kriminaalasja kohtusse saatmise määruse teadvalt ebaseadusliku koostamise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.”.

§ 2. Kriminaalhooldusseaduse muutmine

Kriminaalhooldusseaduse § 2 punkti 3 täiendatakse pärast sõna „tegemise” sõnadega „või kohustuse alluda karistusseadustiku § 75¹lõikes 1 sätestatud alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele”.

§ 3. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 38 lõiget 5 täiendatakse punktidega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„4) taotleda võimalust arvamuse andmiseks süüdlase vangistusest tingimisi ennetähtaegse vabastamise kohta, kui tegemist on karistusseadustiku 9. või 11. peatükis sätestatud esimese astme kuriteoga;

5) avaldada arvamust temale kuriteoga kaasnenud mõju ning kuriteo eest vastutuse võtmise kohta.”;

2)paragrahvi 154 lõiget 2 täiendatakse punktiga 3²järgmises sõnastuses:

„3²) andmed selle kohta, kas kannatanu on esitanud käesoleva seadustiku § 38 lõike 5 punktis 2 või 4 sätestatud taotluse või avaldanud punktis 5 sätestatud arvamuse;”;

3)paragrahvi 154 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5¹järgmises sõnastuses:

„5¹) välisriigi kodanikust süüdistatava korral andmed karistusseadustiku §-s 54 sätestatud lisakaristusena väljasaatmise kohaldamise võimalikkuse kohta;”;

4)paragrahvi 202 lõike 2 punktis 3 asendatakse tekstiosa „lõigetes 2 ja 5” tekstiosaga „lõikes 2, lõike 4 teises lauses ja lõikes 5”;

5)paragrahvi 202 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) alluda ettenähtud ravile;”;

6)paragrahvi 202 lõiget 2 täiendatakse punktiga 4¹järgmises sõnastuses:

„4¹) mitte tarvitada narkootilisi või psühhotroopseid aineid või alkoholi;”;

7)paragrahvi 202 lõiget 2 täiendatakse punktidega 6 ja 7 järgmises sõnastuses:

„6) alluda karistusseadustiku § 75¹lõikes 1 sätestatud alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele;

7) täita muu asjakohane kohustus.”;

8)paragrahvi 202 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–3 ja 6 loetletud kohustuste täitmise tähtaeg ei või olla pikem kui kuus kuud. Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 4–5 nimetatud kohustuste täitmise tähtaeg ei või olla pikem kui kaheksateist kuud.”;

9)paragrahvi 203 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kui karistusseadustiku 12. peatüki 1. jaos sätestatud kuriteo toimepanemises kahtlustatavat või süüdistatavat isikut võib sõltuvushäire ravimise või selle häire kontrolli all hoidmisega mõjutada edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus lõpetaks kriminaalmenetluse isiku ravile suunamise või häire muul viisil kontrolli all hoidmise tingimusel. Kohus võib kahtlustatavale või süüdistatavale panna kohustusi käesoleva seadustiku § 202 lõigetes 2 ja 3 sätestatu kohaselt.”;

10)paragrahvi 203 täiendatakse lõikega 5¹järgmises sõnastuses:

„(5¹) Kui kriminaalmenetlus lõpetati käesoleva paragrahvi lõikes 1¹sätestatud tingimustel, võib kohus prokuratuuri taotlusel määrusega kriminaalmenetluse uuendada, kui isik ei täida talle pandud kohustusi, võtab tagasi nõusoleku või hoiab ravist kõrvale või kui ravi katkestatakse arsti ettekirjutusel.”;

11)paragrahvi 213 lõiget 4 täiendatakse pärast sõnu „Alaealise kahtlustatava” sõnadega „, seksuaalkuriteo toimepanemises kahtlustatava”;

12)seadustikku täiendatakse §-ga 244²järgmises sõnastuses:

„§ 244². Välismaalases kahtlustatava ja süüdistatavaga läbirääkimise erisused

(1) Välismaalases kahtlustatava või süüdistatavaga peab prokuratuur läbirääkimisi välismaalase poolt Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki lahkumise kohustuse võtmiseks koos sissesõidukeeluga viieks kuni kümneks aastaks, eeldusel et kahtlustataval või süüdistataval on Politsei- ja Piirivalveameti hinnangul võimalik vastuvõtvasse riiki tagasi pöörduda.

(2) Prokuratuur taotleb välismaalase vastuvõtvasse riiki tagasipöördumise võimalikkuse kohta hinnangut Politsei- ja Piirivalveametilt, kes edastab selle prokuratuurile 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.”;

13)seadustikku täiendatakse §-ga 245²järgmises sõnastuses:

„§ 245². Välismaalasest kahtlustatava ja süüdistatavaga sõlmitava kokkuleppe erisused

(1) Kui kokkuleppe sõlmitakse välismaalasega, kes võtab kohustuse lahkuda Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki, märgitakse kokkuleppes lisaks:

- 1) välismaalasele kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaeg ja kohaldamisala;
- 2) välismaalase kohustus lahkuda Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki määratud tähtpäevaks ja tagajärjed kokkuleppe täitmata jätmisel;
- 3) andmed lahkumiskohustuse täitmisele pööramise kohta, kui välismaalane viibib Eestis vahistuses või vangistuses või kui tema vabadust on muul seaduslikul alusel piiratud.

(2) Täitmiskohtunik võib prokuratuuri taotlusel välismaalasele mõistetud karistuse selle kandmata jäänud osas pöörata täitmisele, kui süüdimõistetu ei täida võetud Eesti Vabariigist lahkumise kohustust, talle on enne lahkumiskohustuse täitmist esitatud kahtlustus uue kuriteo toimepanemises või ta pöördub riiki tagasi enne talle kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaja lõppu.”;

14)paragrahvi 248 lõike 1 punkti 2 täiendatakse pärast sõna „määraga” sõnadega „või kokkuleppega võetud välismaalase kohustusega lahkuda Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki koos sissesõidukeeluga viieks kuni kümneks aastaks”;

15)paragrahvi 256¹senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Kui isik on kahtlustatav karistusseadustiku 12. peatüki 1. jaos sätestatud kuriteos, mille puhul ei ole vaidlust kuriteo toimepanemise asjaoludes, teda võib sõltuvushäire ravimise või selle häire kontrolli all hoidmisega mõjutada edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest ning ta on avaldanud nõusolekut ravile suunamisega või häire muul viisil kontrolli all hoidmisega, võib kohaldada kiirmenetlust käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja käesoleva seadustiku 9. peatüki 2. jaos sätestatud korras.”;

16)paragrahvi 264 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu „alaealise süüdistatava” sõnadega „, seksuaalkuriteo toimepanemises süüdistatava”;

17)paragrahvi 274 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „punktides 2–6” tekstiosaga „punktides 2–8”;

18)paragrahvi 313 lõike 1 punkt 10¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„10¹) märke selle kohta, kas kannatanu on esitanud käesoleva seadustiku § 38 lõike 5 punktis 2 või 4 sätestatud taotluse.”;

19)paragrahvi 416 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Täitmiskohtunik võib prokuratuuri taotlusel oma määrusega loobuda tähtajalise vangistuse või karistusseadustiku §-de 70 ja 71 kohaselt mõistetud asendusvangistuse täitmisele pööramisest, kui:

- 1) süüdimõistetu antakse välja välisriigile või saadetakse riigist välja;
- 2) välismaalasest süüdimõistetu, keda on teise astme kuriteo eest karistatud vangistusega, on endale võtnud kohustuse lahkuda Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki koos sissesõidukeeluga viieks kuni kümneks aastaks ning tal on Politsei- ja Piirivalveametilt hinnangul võimalik vastuvõtvasse riiki tagasi pöörduda.

(2) Vangistuse täitmisele pööramisel võetakse arvesse, kas süüdimõistetu on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või tasunud muud avalik-õiguslikud nõuded.

(3) Prokuratuur taotleb välismaalase vastuvõtvasse riiki tagasipöördumise võimalikkuse kohta hinnangut Politsei- ja Piirivalveametilt, kes edastab selle prokuratuurile 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(4) Vangistuse täitmisele pööramisel loobumisel käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 alusel märgitakse kohtumääruses lisaks:

- 1) välismaalasele kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaeg ja kohaldamisala;
- 2) välismaalase kohustus lahkuda Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki määratud tähtpäevaks;
- 3) andmed lahkumiskohustuse täitmisele pööramise kohta, kui välismaalane viibib Eestis vahistuses või vangistuses või kui tema vabadust on muul seaduslikul alusel piiratud.

(5) Täitmiskohtunik võib prokuratuuri taotlusel pöörata tähtajalise vangistuse või karistusseadustiku §-de 70 ja 71 kohaselt mõistetud asendusvangistuse täitmisele, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 alusel väljaantud või väljasaadetud süüdimõistetu pöördub riiki tagasi varem kui kümne aasta möödudes tema väljaandmisest või väljasaatmisest.

(6) Täitmiskohtunik võib prokuratuuri taotlusel välismaalasele mõistetud karistuse selle kandmata jäänud osas pöörata täitmisele, kui süüdimõistetu ei täida käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 alusel võetud Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki lahkumise kohustust, talle on enne lahkumiskohustuse täitmist esitatud kahtlustus

uue kuriteo toimepanemises või ta pöördub riiki tagasi enne talle kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaja lõppu.”;

20)seadustikku täiendatakse §-ga 424¹järgmises sõnastuses:

„§ 424¹. Vangistuse täitmisel tekkivate küsimuste lahendamine

(1) Karistuse kandmise asukoha järgse maakohtu täitmiskohtunik võib vangla taotlusel käesoleva seadustiku § 416 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud alustel ning § 416 lõikes 2 sätestatud arvesse võttes oma määrusega vabastada süüdimõistetu edasisest karistuse kandmisest.

(2) Süüdimõistetu edasisest karistuse kandmisest vabastamisel käesoleva seadustiku § 416 lõike 1 punktis 2 sätestatud alusel märgitakse kohtumääruses lisaks § 416 lõikes 4 loetletud andmed.

(3) Täitmiskohtunik võib prokuratuuri taotlusel pöörata vangistuse kandmata jäänud osas täitmisele, kui käesoleva seadustiku § 416 lõike 1 punkti 1 alusel väljaantud või väljasaadetud süüdimõistetu pöördub riiki tagasi varem kui kümne aasta möödudes tema väljaandmisest või väljasaatmisest.

(4) Täitmiskohtunik võib prokuratuuri taotlusel mõistetud karistuse selle kandmata jäänud osas pöörata täitmisele, kui süüdimõistetu ei täida käesoleva seadustiku § 416 lõike 1 punkti 2 alusel võetud Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki lahkumise kohustust, talle on enne lahkumiskohustuse täitmist esitatud kahtlustus uue kuriteo toimepanemises või ta pöördub riiki tagasi enne talle kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaja lõppu.”;

21)paragrahvi 426 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui täitmiskohtunik keeldub süüdimõistetu tingimisi enne tähtaja lõppemist vangistusest vabastamisest, võib ta karistusseadustiku § 76 lõikes 3 sätestatud nõudeid arvestades määrata vabastamise küsimuse uuesti arutamiseks tähtaja, mis on:

- 1) vangistusseaduse § 76 lõikes 3 sätestatud kuuekuulisest tähtajast pikem või lühem;
- 2) vangistusseaduse § 76 lõikes 4 sätestatud ühe aasta pikkusest tähtajast pikem või lühem või
- 3) vangistusseaduse § 76 lõikes 4¹sätestatud kahe aasta pikkusest tähtajast lühem.”;

22)paragrahvi 427 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „§ 76 lõike 7” tekstiosaga „, § 77 lõike 3¹”;

23)paragrahvi 427 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „§ 77 lõike 4” tekstiosaga „§ 77 lõike 3¹või 4”;

24)seadustikku täiendatakse §-ga 427²järgmises sõnastuses:

„§ 427². Eesti Vabariigist lahkumise kohustuse täitmine

(1) Kohus teavitab kolme päeva jooksul alates kohtumääruse või -otsuse tegemisest Politsei- ja Piirivalveametit kohtulahendist, millega välismaalasest süüdimõistetu on võtnud endale kohustuse lahkuda Eesti Vabariigist vastuvõtvasse riiki koos sissesõidukeeluga viieks kuni kümneks aastaks, ning lahkumiskohustuse sundtäitmisele pööramise vajadusest.

(2) Lahkumiskohustus pööratakse sundtäitmisele väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse §-s 20²sätestatud korras, kui välismaalasest süüdimõistetu viibib Eestis vahistuses või vangistuses või kui tema vabadust on muul seaduslikul alusel piiratud.”;

25)paragrahvi 470 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) kaudu esitatud taotluse või Schengeni infosüsteemis oleva teate alusel võib kinni pidada ja arestida tagaotsitava eseme. Tagaotsitava eseme kinnipidamisel koostatakse eseme kinnipidamise protokoll. Ese arestitakse kaheks kuuks käesoleva seadustiku §-s 142 sätestatud korras. Kui välisriik ei esita nimetatud tähtaja jooksul vara väljaandmise taotlust, vabastatakse ese aresti alt.”;

26)paragrahvi 489⁴⁶lõike 1 teist lauset täiendatakse pärast sõna „uurimisasutuse” sõnadega „või edastada Euroopa uurimismääruse täitmiseks muule pädevale õigusasutusele”;

27)paragrahvi 498 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna „Liivalaia” sõnaga „Tallinna”;

28)paragrahvi 508⁶⁰lõikes 2 asendatakse sõna „Justiitsministeerium” sõnadega „Harju Maakohus”;

29)paragrahvi 508⁶⁰lõikes 3 asendatakse arv „1” arvuga „2”.

§ 4. Vangistusseaduse muutmine

Vangistusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 20 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Eluaegset vangistust kandva kinnipeetava võib avavanglasse paigutada, kui ta on karistusajast ära kandnud vähemalt 23 aastat.”;

2)paragrahvi 32 lõiget 6 täiendatakse pärast sõna „vangistust” sõnadega „kinnises vanglas”;

3)seadust täiendatakse §-ga 74¹ järgmises sõnastuses:

„§ 74¹. Välismaalase vabastamine Eesti Vabariigist lahkumiseks

(1) Välismaalase poolt võetud Eesti Vabariigist lahkumise kohustuse täitmisele pööramiseks edastab vangla Politsei- ja Piirivalveametile välismaalase kehtiva reisidokumendi.

(2) Kui vangistust kandev välismaalane, kes on süüdi mõistetud teise astme kuriteo eest, soovib võtta kohustuse Eesti Vabariigist lahkumiseks kriminaalmenetluse seadustiku § 424¹ lõike 1 alusel ning tal on Politsei- ja Piirivalveameti hinnangul võimalik vastuvõtvasse riiki tagasi pöörduda, taotleb vangla karistuse kandmise asukoha järgse maakohtu täitmiskohtunikult välismaalasest kinnipeetava edasisest karistuse kandmisest vabastamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse esitamiseks taotleb vangla välismaalase vastuvõtvasse riiki tagasipöördumise võimalikkuse kohta hinnangut Politsei- ja Piirivalveametilt, kes edastab selle vanglale 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.”;

4)paragrahvi 76 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kinnipeetava katseajaga tingimisi enne tähtaega vabastamiseks edastab vangla pärast kinnipeetava poolt karistusseadustiku §-s 76, 76¹ või 77 sätestatud karistusaja äraandmist kohtule:

1) kinnipeetava isikliku toimiku;

2) kinnipeetava iseloomustuse, milles antakse vangla hinnang uue kuriteo toimepanemise võimalikkuse, kinnipeetava ohtlikkuse ja tema ennetähtaegse vabastamise kohta;

3) kriminaalhooldaja arvamuse katseaja, käitumiskontrolli aja ja kinnipeetava suhtes kohaldatavate kohustuste valiku ja nende kohaldamise tähtaja kohta;

4) kinnipeetava nõusoleku elektroonilise valve kohaldamiseks, kui kinnipeetav taotleb enda vabastamist karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 1 või lõike 2 punkti 1 alusel, ja

5) kannatanu arvamuse kinnipeetava ennetähtaegse vabastamise kohta, kui kannatanu on esitanud kriminaalmenetluse seadustiku § 38 lõike 5 punktis 4 sätestatud taotluse ning on oma arvamuse vanglale avaldanud.”;

5)paragrahvi 76 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmisel karistusseadustiku § 77 lõike 1 alusel edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule kahe aasta möödumisel tingimisi enne tähtaega vabastamata jätmise määruse jõustumisest, kui kohus ei ole sätestanud oma määruuses materjalide uuesti esitamiseks lühemat tähtaega.”;

6)paragrahvi 76 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui kohus on karistusseadustiku § 76 lõike 7 alusel pööranud süüdimõistetu kandmata jäänud karistuse osa täitmisele või süüdimõistetu on karistusseadustiku § 76 lõike 8 kohaselt katseajal toime pannud uue tahtliku kuriteo, mille eest teda on karistatud vangistusega, edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule pärast karistusseadustiku § 76 lõike 1 punktis 2 või lõike 2 punktis 2 või § 76¹ lõikes 2 sätestatud karistusaja äraandmist, kuid mitte varem kui ühe aasta möödumisel täitmisele pööratud karistuse osa kandmisele asumisest või uue kuriteo toimepanemise eest mõistetud karistuse kandmisele asumisest süüdimõistetu poolt. Kohus võib oma määrusega sätestada kandmata jäänud karistuse osa täitmisele pööramisel materjalide uuesti esitamiseks ühest aastast pikema või lühema tähtaja.”;

7)paragrahvi 76 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Kui kohus on karistusseadustiku § 77 lõike 3¹ alusel pööranud eluaegse vangistuse täitmisele, edastab vanglateenistus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud materjalid uuesti kohtule pärast kahe aasta möödumist täitmisele pööratud karistuse kandmisele asumisest süüdimõistetu poolt. Kohus võib oma määrusega sätestada karistuse täitmisele pööramisel materjalide uuesti esitamiseks kahest aastast lühema tähtaja.”.

§ 5. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 6⁸täiendatakse punktiga 10 järgmises sõnastuses:

„10) välismaalase lahkumiskohustus on kohtulahendiga pööratud sundtäitmisele.”;

2)paragrahvi 14 lõige 2¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Välismaalane, kellele kohus on lisakaristusena mõistnud väljasaatmise või kelle lahkumiskohustus on kohtulahendiga pööratud sundtäitmisele, saadetakse riigist välja ilma lahkumisettekirjutust tegemata.”;

3)seadust täiendatakse §-ga 15²järgmises sõnastuses:

„§ 15². Politsei- ja Piirivalveameti hinnang välismaalase lahkumise võimalikkuse kohta

(1) Politsei- ja Piirivalveamet annab prokuratuuri või vangla taotlusel hinnangu Eesti Vabariigist lahkuda sooviva välismaalase vastuvõtvasse riiki tagasipöördumise võimalikkuse kohta.

(2) Hinnangu andmisel võetakse muu hulgas arvesse järgmisi asjaolusid:

1) välismaalasel on Eesti Vabariigist lahkumisel kehtiv reisidokument, mis võimaldab tal vastuvõtvasse riiki tagasi pöörduda;

2) välismaalane on Politsei- ja Piirivalveametile esitanud taotluse Eestis väljastatud elamisloa kehtetuks tunnistamiseks;

3) välismaalane on andnud kirjaliku nõusoleku Eesti Vabariigist lahkumise kohustuse võtmiseks koos sissesõidukeeluga viieks kuni kümneks aastaks.”;

4)paragrahvi 18 lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „kohtualune” sõnaga „süüdimõistetud”;

5)paragrahvi 18 lõikes 4 asendatakse sõna „vabadusekaotus” sõnaga „vangistus” vastavas käändes;

6)paragrahvi 18 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kui väljasaadetava karistuse võib täitmisele pöörata kriminaalmenetluse seadustiku § 245²lõike 2, § 416 lõike 6 või § 424¹lõike 4 alusel, peatatakse tema väljasaatmine, kuni kohus teeb lahendi mõistetud karistuse täielikult või kandmata jäänud karistuse osa täitmise kohta.”;

7)seadust täiendatakse §-ga 20²järgmises sõnastuses:

„§ 20². Eesti Vabariigist lahkumise kohustuse võtnud välismaalase vastuvõtvasse riiki tagasipöördumise korraldamine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet korraldab selle välismaalase tagasipöördumise vastuvõtvasse riiki, kes viibib Eestis vahistuses või vangistuses või kelle vabadust on muul seaduslikul alusel piiratud ning kes on võtnud endale kohustuse Eesti Vabariigist lahkuda.

(2) Eesti Vabariigist lahkumise kohustus viiakse täide välismaalase kinnipidamise ja väljasaatmise teel.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet teavitab viivitamata prokuratuuri, kui välismaalane ei täida Eesti Vabariigist lahkumise kohustust, talle on enne lahkumiskohustuse täitmist esitatud kahtlustus uue kuriteo toimepanemises või ta pöördub tagasi enne sissesõidukeelu kehtivusaja lõppu.

(4) Välismaalane ei täida Eesti Vabariigist lahkumise kohustust eelkõige juhul, kui ta ei ole kohtulahendiga määratud tähtajaks lahkunud vastuvõtvasse riiki, kui tal puudub Eesti Vabariigist lahkumise kohustuse täideviimisel kehtiv reisidokument, ta takistab muul viisil lahkumiskohustuse täideviimist või kui vastuvõttee riik keeldub välismaalase tagasivõtmisest.”.

§ 6. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2019. aasta 1. juulil.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees